

Landskabsanalyse 2011

Beskrivelse

Det flade, intensivt dyrkede morænelandskab opdeles af levende hegn og smalle landeveje. Der er små vandløb, landsbyer og spredte gårde samt husmandsudstyknings. Udsynet er vidtstrakt, kun brudt af de levende hegn.

Hårlev Landbrugsflade

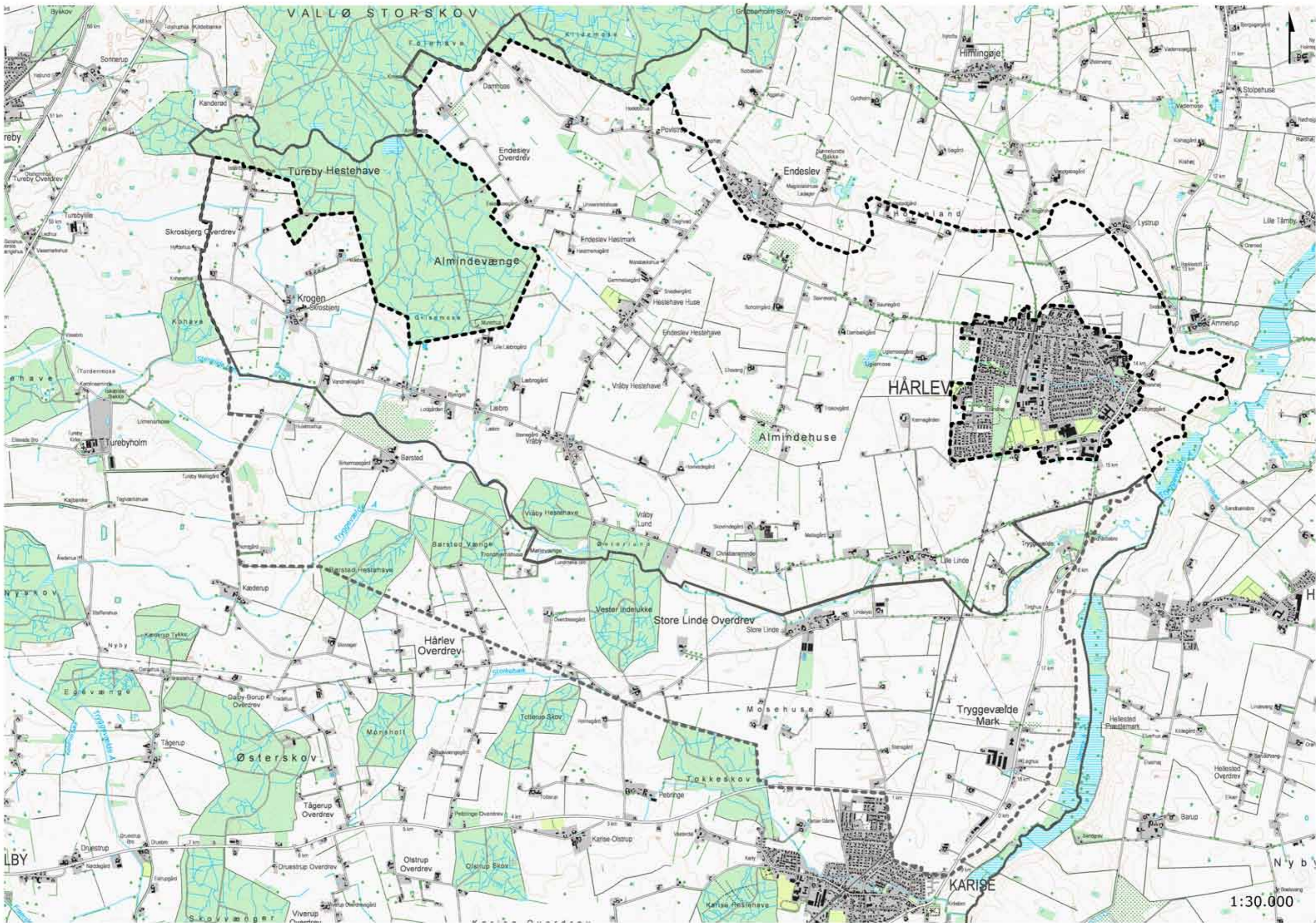
Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

1 Stevns Klint
2 Højstrup Kystnære Landskab
3 Store Heddinge Moræneflade
4 Gjorslev Herregårdslandskab
5 Strøby Småskala Landskab
6 Tryggevejle Ådal
7 Hårlev Landbrugsflade
8 Vallø Dødislandskab
9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

1:30.000

Hårlev Landbrugsflade

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	126
Nøglekarakter	126
Beliggenhed og afgrænsning	126
Landskabskarakteren	126
Landskabskarakterens oprindelse	127
Naturgrundlag	127
Arealanvendelse	128
Rumlige og visuelle forhold	131
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	132
Vurdering	134
Karakterstyrke	134
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	135
Tilstand	136
Sårbarhed	137
Anbefalinger	138
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	138

Beskrivelse

Nøglekarakter

Det flade, intensivt dyrkede morænelandskab opdeles af levende hegn og smalle landeveje. Der er små vandløb, landsbyer og spredte gårde samt husmandsudstyknings. Udsynet er vidtstrakt, kun brudt af de levende hegn.

De store intensivt dyrkede marker.

Beliggenhed og afgrænsning

Området ligger omkring Hårlev og strækker sig mod vest. Det afgrænses i øst af Tryggevælde Ådal og i vest af store herregårdsskove. Mod nord er grænsen mere diffus, fordi den ligger i overgangen mellem det flade terræn og det småbakkede dødislandskab. Mod syd fortsætter landskabskarakterområdet ind i Faxe Kommune henover Tryggevælde Å som løber i kommunegrænsen.

Landskabskarakteren

Det flade landskab præges af intensivt dyrkede marker med spredte levende hegn. Flere små vandløb løber ned mod Tryggevælde Å. Bebyggelsen er samlet i små landsbyer og husmandsrækker langs vejene. De mellemstore gårde ligger mere løsrevet fra vejstrukturen, spredt i landskabet. I øst dominerer Hårlev og de tekniske anlæg, mens der i den vestlige del af området er uforstyrret og her omsluttet landskabsrummet af skovbryn.

Overgang til dødislandskabet. Terrænet bliver mere og mere varieret.

Det flade åbne terræn.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabets struktur oprinder fra udskiftningstiden omkring begyndelsen af 1800-tallet.

Af de høje målebordsblade fra 1891-92 (se side 133) ses vej- og bebyggelsesstrukturen som den er i dag. Kun Hårlev og byens nære omgivelser har udviklet sig markant indenfor de sidste 50 år.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Karakterområdet er en moræneflade med postglaciale lavninger. Omkring Vråby ligger en ås, Vråby Ås, som dog er svær at skelne i landskabet.

Jordtype

Der er hovedsageligt moræneler, men der er også store deltaligende områder med gytje og forekomster af sand, grus, ler og tørv fra både under og efter istiden.

Terræn

Terrænet er fladt med flere lavninger. Omkring Vråby er der nogle små bevægelser i terrænet, som skyldes åsen. Skrosbjerg ligger mellem to mindre bakketoppe, som er ret markante i det ellers meget flade landskab. Sydligst løber Tryggevælde Å i et dalstrøg i grænsen mod Faxe Kommune.

Vandelementer

Uglemose ligger lige vest for Hårlev. Der er flere små vandløb, som løber i sydøstlig retning mod Tryggevælde Å.

Tryggevælde Å.

Den mest markante bakke ved Skrosbjerg.

Eng på et lavtliggende areal.

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

De dyrkede marker er den mest udbredte bevoksning. De suppleres med levende hegn af blandede løvfældende træer og buske, enkelte af gamle stynede pil/poppel. Omkring Lille Linde er der vejtræer, både store gamle hestekastanjer og yngre lindetræer. Der findes desuden nogle få små skovplantninger samt skoven mod syd, Vråby Hestehave/Østerlund.

Dyrkningsform

Den primære dyrkningsform er intensivt landbrug i 1-årig omdrift. Der findes enkelte mere naturprægede områder, det er Uglemose vest for Hårlev og et område syd for Skrosbjerg ned mod Tryggevælde Å. I landsbyerne og langs vejene gennem husmandsudstykningserne er der mere havepræg med hække, stauder og plæner. Desuden er der græsplæner på sportsanlæg ved Hestehave Huse samt fodboldgolfanlægget i samme område.

Bebyggelsesstruktur

Gårde og enfamiliehuse er samlet i landsbyerne Vråby,

Skrosbjerg, Lille Linde og Povlstrup. Desuden er der en del husmandsudstyknings, som ligger langs vejene mellem landsbyerne, de hedder Hestehave Huse, Endeslev Hestehave og Almindehuse. De udflyttede gårde ligger frit og spredt på markerne. I den østlige del af området præges landskabet af Hårlevs byfront, som mod syd dannes af industri og lagerbygninger.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Mange af landsbyerne og husmandsstederne har en særlig historie. Desuden er der Vråby Kirke og nogle gravhøje syd for Hårlev.

Tekniske anlæg

I den østlige del af området er der både jernbane, højspændingsledninger og en vindmøllegruppe på tre mellemstore vindmøller. Ved Hestehave Huse er der to sportsanlæg, det ene er fodboldbaner med lysmaster og trådhegn, det andet er et anlæg til fodboldgolf.

Hårlevs industriområde med industri- og lagerbygninger ud mod landskabet.

Lille Linde set fra øst, vindmøller og højspændingsledninger.

Hårlev set fra nord.

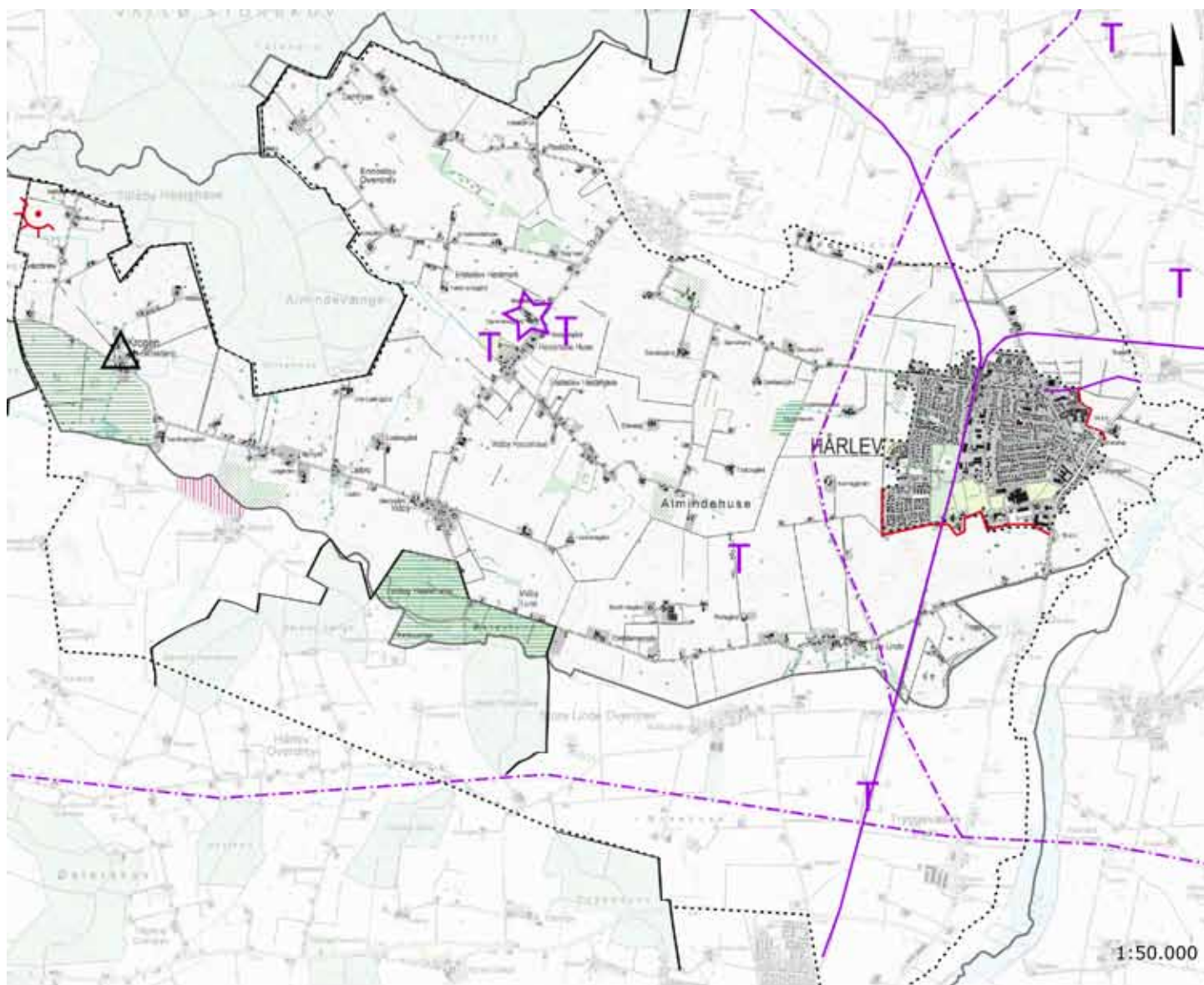
Indfaldsvej til Hårlev fra vest. Antennemaster over byen/træerne.

Skrosbjerg fra vest.

Tekniske anlæg i området omkring Hårlev.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

Skovbryn

Byfront

Terræn

Oplevelsesrige delområder

Kulturmiljø

Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

Udsigtspunkt

Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

Bygninger og anlæg (kulturhistorisk)

Allé

Markant terrænform

Bygninger og anlæg (industriel)

Højspændingsledning

Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)

Teknisk anlæg

Landskabskarakterområde

Kommunegrænse

Kystforlandsgrense

1:50.000

Skovbrynet giver en robust og rolig baggrund.

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

De to bakker ved Skrosbjerg er markante i det ellers helt flade landskab. Dalstrøget, hvori Tryggevælde Å løber, er diskret og det flade landskab fortsætter visuelt henover det og ind i nabokommunen Faxe. Fire parallelle plantagehegn på den anden side af åen skiller sig ud som et markant landskabselement.

Landskabskarakterområdet er åbent og vidtstrakt i en middel skala. Øst og vest er væsensforskellige rumligt og visuelt, da området i vest omslutes af skovbryn, hvor den østlige del af området er åbent og præges af tekniske anlæg og byudvikling.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Uglemose og et engområde ved Skrosbjerg ned mod Tryggevælde Å er ekstensivt dyrkede og giver en biotopmæssig anderledes oplevelse end de intensivt dyrkede marker, som ellers er fremherskende i området. Den lille skov, Vråby Hestehave, i syd gemmer både et stisystem, et vandløb og et engområde i en lysning. Der er også en lille rasteplads.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Den østlige del af området påvirkes af tekniske anlæg og Hårlevs industrielle byfront. Udover de tekniske anlæg indenfor området er der yderligere en vindmøllegruppe som kan ses fra denne del af området. I vest er der ingen påvirkning fra tekniske anlæg, her er stille og visuelt roligt, hvilket skyldes de omgivende skovbryn. Ved Hestehave Huse ligger der både en boldbane og et rekreativt anlæg til fodboldgolf. Her har de tekniske anlæg derfor en grøn og rekreativ funktion. Desuden ligger der en stor svinefarm.

Visuelle relationer til naboer

Landskabskarakterområdets grænse mod nord er diffus, fordi det alene er terrænets form der er afgørende. Der er en stærk visuel relation til område 8 Vallø Dødislandskab mod nord. Mod vest afgrænses området af skovbryn. Mod syd fortsætter området ind i Faxe Kommune og mod øst er det ådalen med sit faldende terræn. Der er ingen visuelle barrierer mod øst, udover Hårlev.

Parallelle plantagehegn i Faxe Kommune.

Rastepladsen i skoven, Vråby Hestehave.

Hårlev med ny indfaldsvej, gadelamper og byfront.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Områdets nøglefunktion er landbrug. Der er nogle få våde områder (eng) som er mere naturprægede. Desuden er beboelse en væsentlig funktion for både landsbyer og husmandsrækker.

Udviklingstendenser

Den væsentligste udviklingstendens siden de Høje Målebordsblade er byudviklingen omkring Hårlev Landsby og Hårlev Station. I dag kendes Hårlev som én by med station og gadekær. I det åbne land er nogle levende hegn og grøfter fjernet og andre kommet til. Generelt er markerne blevet større. Vindmøller og højspændingsledninger er også kommet til siden de høje målebordsblade blev målt og tegnet.

Planlagte ændringer

Der er ved Hårlev udlagt rammeområder i kommuneplanen til fortsat byudvikling. Det drejer sig om flere boligområder som er udlagt på bar mark både mod nordvest og nordøst. Mod syd er der udlagt et nyt erhvervsområde.

Stevns Kommune planlægger en cykelsti mellem Hellested og Hårlev over Tryggevælde Å.

Tekniske anlæg rager op over træer og bygninger.

Vurdering

Karakterstyrke

Karakteristiske områder

K1: Karakteristisk er det meget flade terræn med intensivt dyrkede marker og skovbrynene som rolig baggrund.

Karaktersvage områder

K2: Hestehave Huse har udviklet sig til en lille by med huse, haver og hække samt boldbaner og et anlæg til fodboldgolf.

K3: Hårlevs tilstedeværelse har en kraftig påvirkning på landskabet, som desuden også præges af de mange tekniske anlæg i området. Landskabet virker dynamisk i en konstant tilpasning til byens behov.

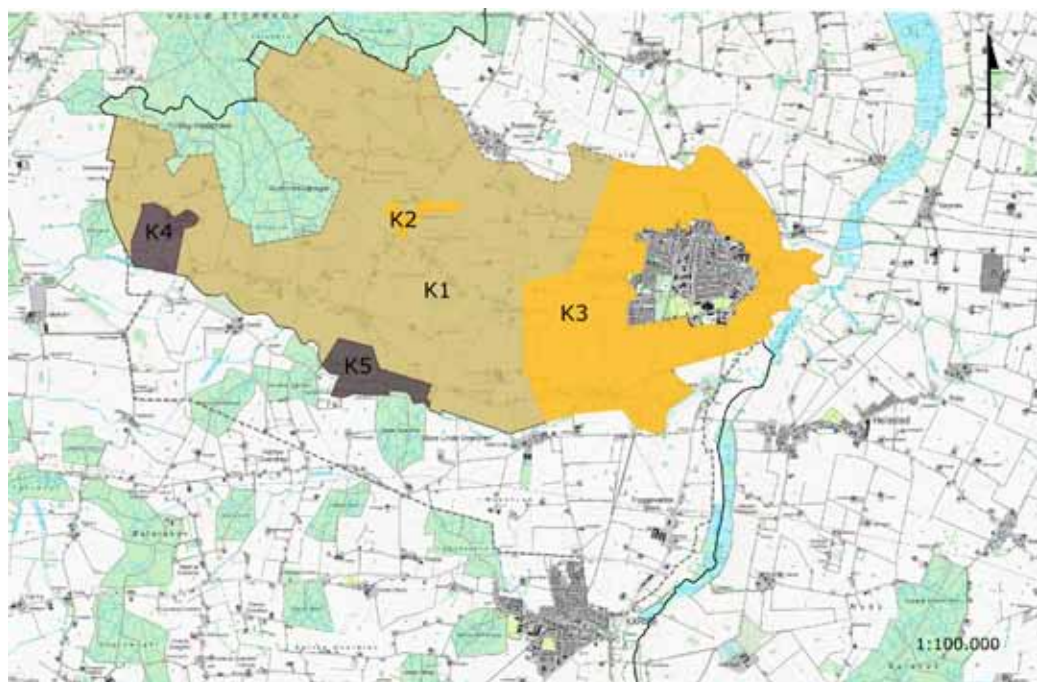
Kontrasterende områder

K4: Med to tydelige bakker ved Skrosbjerg og et mere naturpræget engområde ned mod Tryggevælde Å skiller dette område sig ud.

K5: Vråby Hestehave er en lille skov. Tryggevælde Å løber igennem og der er en lysning med et engareal. Skoven er med til at skabe baggrund for området i kraft af sin alder og de præcise skovbryn.

K1: Skovbrynene danner den rolige afgrænsning af landskabsrummet.

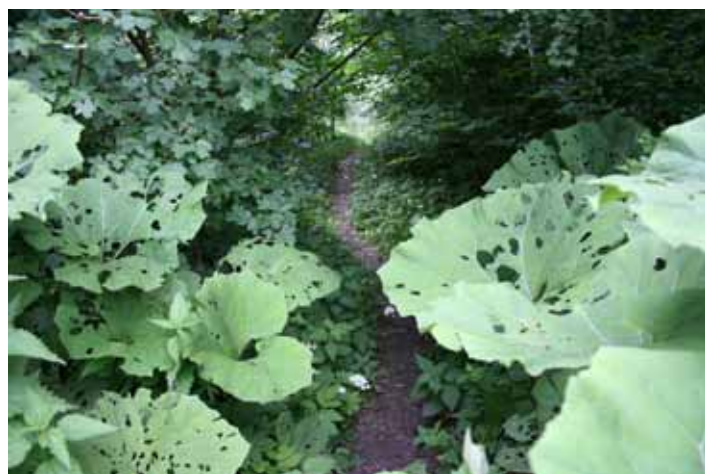

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

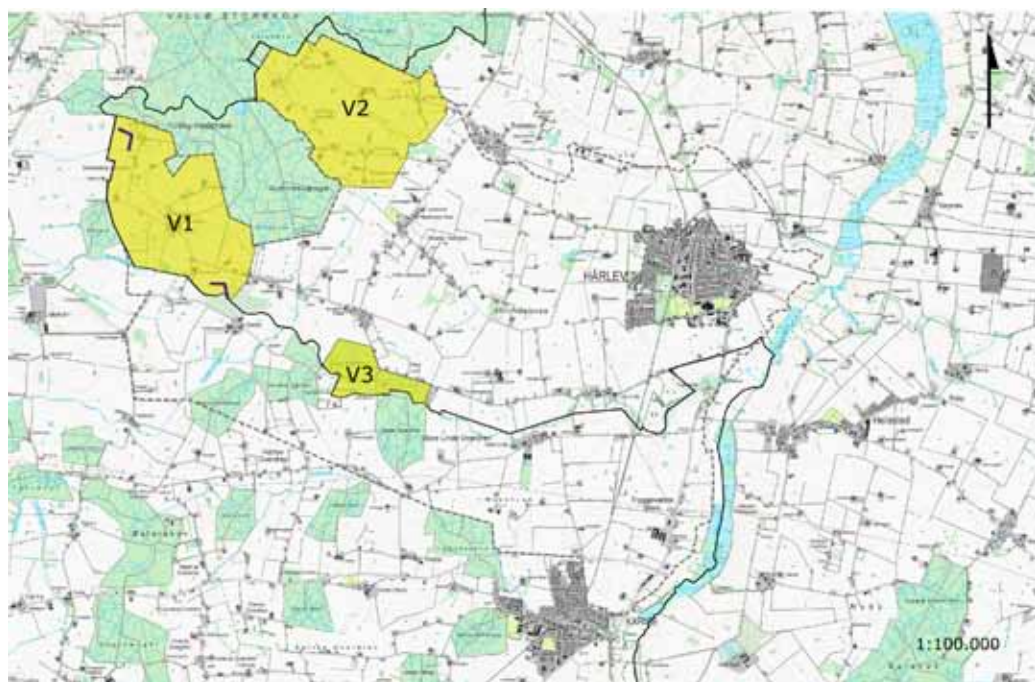
V1: Skovbrynene gør dette område til et roligt landskabsrum. Skrosbjergs placering mellem de to bakker og udsynet over den lille ådal med Tryggevælde Å gør området visuelt oplevelsesrigt. Selvom rummet virker lukket er der gode udsigtsmuligheder ind i Faxe Kommune. Mod vest åbnes for et vidtstrakt udsyn over marker og mod syd ses den modstående brink af ådalen og de parallelle plantagehegn som tydeliggør terrænets form op ad dalsiden.

V2: Et fint afgrænset landskabsrum dannes af de præcise og ensartede skovbryn. Landskabet er roligt og intimt med små spredte ejendomme. Mod nord begynder terrænet at ændre sig. Det stiger i små bølger.

V3: Skoven kan opleves indefra, både i kraft af en sti og en rasteplass. Desuden er der en stor eng og mulighed for at komme tæt på Tryggevælde Å som løber igennem skoven.

V3: En lille sti gennem Vråby Hestehave.

■ Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

— Udsigt

— Kommunegrænse

- - - Karakterområde

T4: Hårlevs byfront fra syd.

Tilstand

Områder i god tilstand

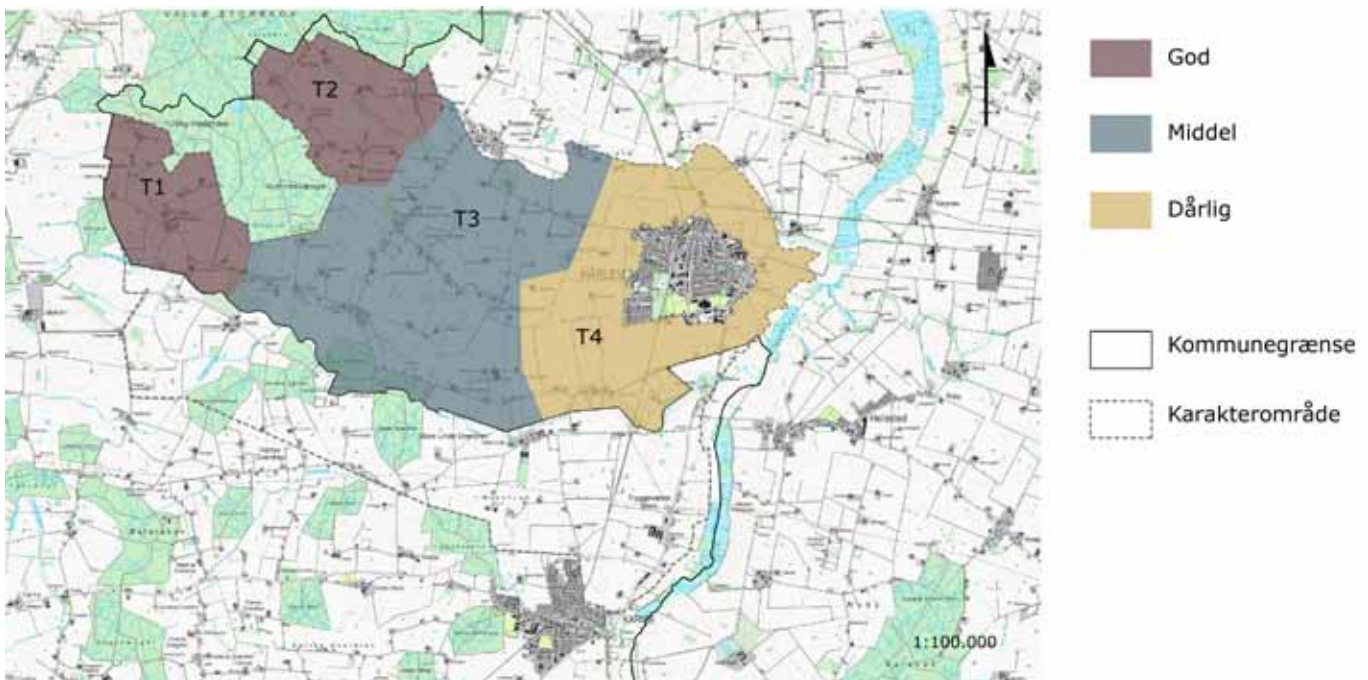
T1 og T2: Områderne virker intakte, selvom en del diger og hegn er sløjftet siden udskiftningen. Områderne er uforstyrrede og stille og ser ud til at være godt vedligeholdt.

Områder i middel tilstand

T3: Området er nogenlunde intakt. De små bebyggelser har udviklet sig og tilpasset sig nutidens behov. De er ikke længere så tæt knyttet til landbruget, hvilket også ses af de rekreative anlæg som ligger i tilknytning til Hestehave Huse. Udviklingen har dog ikke brudt den oprindelige struktur. Der er en middel påvirkning fra tekniske anlæg, men området vurderes at være godt vedligeholdt.

Områder i dårlig tilstand

T4: Området er ikke intakt, hvilket skyldes Hårlevs byudvikling og visuelle påvirkning. Der er mange tekniske anlæg i området og i de tilstødende områder mod nord og syd. Antennemaster i Hårlev blander sig med højspændingsmaster og vindmøller over huse og træer. Landskabet omkring Hårlev påvirkes og tilpasses byens behov med jernbane, veje, gadelamper, skilte og gravarbejder.

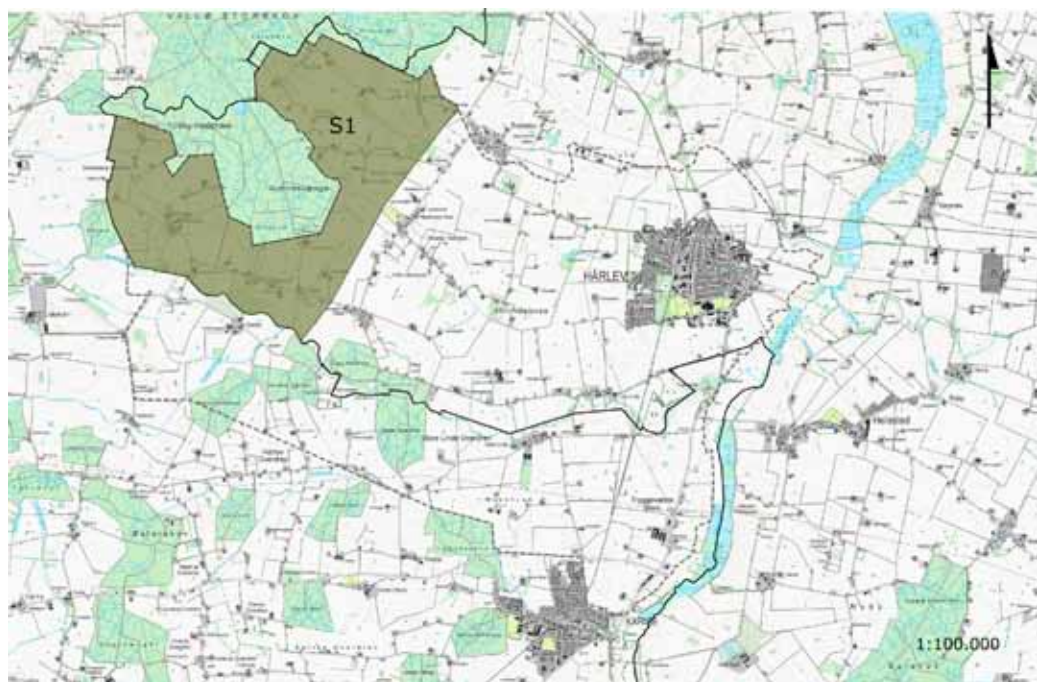

Sårbarhed

S1: Området er sårbart overfor nye bygninger og tekniske anlæg. Den ro der er, både visuelt og støjmæssigt, skal søges opretholdt. Desuden er det vigtigt at skovbrynene fortsat kan opleves som præcise og sammenhængende. Derfor er området også sårbart overfor skovrejsning, som ikke bygger videre på det mønster. Det vil sige skovrejsning som ligger løsrevet fra den øvrige skov og som bryder de præcise skovbryns linjer.

Området omfatter V1 og V2 samt et ekstra areal. Dette skyldes at området er meget fladt og tekniske anlæg dermed vil have en langdistance påvirkning. Det betyder at et større område er sårbart, når værdierne i et delområde skal varetages. Grænsen mod øst skal ikke opfattes som en præcis angivelse. I hvert enkelt tilfælde skal et evt. anlæg vurderes og placeres efter hensyntagen til det konkrete anlægs påvirkning af landskabets værdier.

 Særligt sårbart

 Kommunegrænse

 Karakterområde

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

A1: Det anbefales at bevare områderne i vest ved at friholde dem for tekniske anlæg, skovrejsning og nybyggeri og at det udpeges som uforstyrret landskab. Skovrejsning bør særligt undgås i de landskabsrum som dannes af de eksisterende skovbryn.

A2: Området bør beskyttes ved at ændringer planlægges og tilpasses det flade, åbne terræn. Store bygninger og tekniske anlæg i dette område bør dermed begrænses. Omvendt kan landskabets store skala godt bære nogle få store bygningsmassiver og derfor kan et evt. stort husdyrbrug lokaliseres her. I begrænset omfang kan der opstilles vindmøller.

A3: Det bør overvejes hvordan Hårlev skal møde det omgivende landskab. Byen viser sig ikke fra en tiltalende side, og det vil gavne helhedsindtrykket af byen, hvis den fremstår mere harmonisk udefra. Der bør lægges en plan for landskabet omkring Hårlev.

De rekreative muligheder som ligger i landskabet omkring Hårlev kan udnyttes bedre ved at arbejde med at gøre landskabet mere tilgængeligt, fx en trampesti fra

Hårlev til Uglemose og stiforbindelser til Tryggevælde Å.

Området omkring Hårlev er mere robust overfor ændringer, da det i forvejen er i en dynamisk udvikling.

Skovrejsning, store husdyrbrug og tekniske anlæg, herunder vindmøller, kan lokaliseres her, men det bør ske efter en samlet plan.

